

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

Anul școlar 2021 – 2022

Limba și literatura română

Test de antrenament 6

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

SUBIECTUL I

(70 de puncte)

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde cerințelor formulate.

Textul 1

CAPITOLUL 0

Să vezi și să tot crezi...

Așa aflară ei de la veselii lor însoțitori, al căror număr sporea cu fiecare pas, că o dată (ca niciodată) pe an, eroii poveștilor se adună să asculte o poveste împletită din mai multe povești. Ascultând-o, își aduc mai bine aminte cine sunt și, renăscuți din cuvintele poveștii ascultate, pot da viață mai departe propriei lor povești. Altfel s-ar ofili, și odată cu ei s-ar ofili și povestea lor.

În fiecare an se povestește alt mănunchi de povești, iar povestitorul este de fiecare dată altul. Anul acesta venise rândul poveștilor cu cai năzdrăvani – de aia se numea sărbătoarea „Paștele Cailor”. Dar cine va spune povestea, nu vor ști până când nu dau semnalul câinii din Giurgiu.

În vâltoarea detaliilor oferite din toate părțile de personaje care de care mai pitorești – ce povești se povestiseră în alți ani, cine fuseseră povestitorii, ce povești aveau să urmeze – părinții lui Doru nici nu băgară de seamă că băiatul lor (cu căluțul lui de plastic) dispăruse în mulțime.

De-abia când răsunară schelălăielile polifonice ale câinilor din Giurgiu și se repeziră din reflex să-și pună copilul la adăpost, mama și tata văzură cu groază că Doru lipsește. Cu cal cu tot. Spaima întâmpărită pe chipurile lor îl făcu pe Făt-Frumos să ducă iar mâna la cingătoare, după fluier. Dar nu mai fu nevoie să-l folosească...

În mijlocul tăpșanului** împânzit de cei ce-și duceau viața în povești, stătea chiar Doru, cu Ralf în brațe cocoțat pe un bolovan scobit ca un tron. În liniștea desăvârșită care se lăsă după ce se stinse și ultimul arpeggiu al câinilor din Giurgiu, se auzi conversația lui Doru cu căluțul lui de plastic, în limba aceea necunoscută. Necunoscută de părinții lui Doru, căci toți ceilalți păreau să o înțeleagă de parcă ar fi vorbit-o de când lumea: ascultau zâmbind ușor amuzați (vă asigur că un centaur zâmbind ușor amuzat e un spectacol fascinant) și dând încurajator din cap. Toți în afară de părinții lui Doru...

Prinzând de veste că nu înțeleg o iotă, roșcata frumoasă care îl însoțea pe Harap Alb fluieră haiducește și, din înaltul cerului, coborî ca săgeata o turturică. Roșcata și pasărea ciripiră câteva clipe una la alta, după care turturica se lăsă între părinții lui Doru și, așezându-se pe umărul tatei, zise:

– Povestea poate fi ascultată și în traducere simultană. Cu îngăduința voastră, vă voi fi tălmăci*.

– Mulțumim, își reveni mama din uluială, în timp ce tata încă scutura din cap, vizibil depășit de evenimente.

Dar când Doru, sfătuit tot timpul de căluțul Ralf, începu să vorbească în limba aceea ciudată cu glas limpede și răsunător, amândoi părinții își ațintiră privirile asupra lui și urechile asupra ciocului păsării, din care traducerea picura impecabil.

Aceasta este povestea pe care am auzit-o și care le-a reînnoit și lor viața, semn că mama și tata pot deveni oricând personaj de poveste. (Versiunea tipărită a poveștii ascultate de ei în traducere simultană poate fi procurată între timp și din librării, într-o ediție frumos ilustrată - *Și v-am spus povestea așa. Aventurile cailor năzdrăvani rememorate de ei înșiși*, Editura Arthur, anul 2014).

Florin Bican, *Și v-am spus povestea așa. Aventurile cailor năzdrăvani rememorate de ei înșiși*

**tălmăci* – traducător, interpret, comentator

***tăpșan* – loc mai ridicat, neted, necultivat

Textul 2

Laura Frunză: Cum v-ați înțeles cu caii năzdrăvani? Povesteau pe rând sau se băgau unii peste alții în vorbă de nu mai pricepeți nimic?

Florin Bican: Povesteau pe rând și foarte coerent. Printre superputerile cailor năzdrăvani ar trebui socotită și capacitatea de a-și respecta interlocutorul. Poate că nu sună a dotare supranaturală, dar privind în jur la omologii* lor bipezi, sunt convins că este... Când povestesc, caii năzdrăvani nu numai că nu se bagă unii peste alții, dar nici nu vorbesc doar ca să se afle în treabă. Vorbesc numai când au ceva de spus și stăpânesc la perfecție arta de a asculta și de a-și racorda** discursul la replicile interlocutorului. Ca să nu mai vorbesc despre respectul lor față de limbă [...].

L.F: Ce basme/poezii/alte texte literare le dăm copiilor sau recitim noi, ca adulți, înainte de a parcurge *Și v-am spus povestea așa*? Căci, nu-i așa, nici la Împăratul Roș nu te duci nepregătit, darămite în Fantascală?!

F.B: Unul dintre motivele pentru care am scris *Aventurile cailor năzdrăvani rememorate de ei înșiși* a fost să (re)semnalez copiilor și adulților basmele pe care au ajuns să le ignore, în speranța că, după lectura cărții, se vor întoarce la ele. Mă bucur de fiecare dată când cititorii îmi mărturisesc că, citind *Și v-am spus povestea așa*, au (re)descoperit basmul nostru cel de toate zilele... Așadar, cartea poate fi abordată și fără lecturi pregătitoare, ba mai mult, se dorește a fi ea însăși o lectură pregătitoare, care să-și îndemne/învețe cititorii să disece*** tot ce citesc, să pătrundă în spațiul de dincolo de cuvinte, adică „să locuiască în poveste”. Ca lecturi conexe**** aș recomanda basmele adunate de Frații Grimm, Petre Ispirescu, Ovidiu Bîrlea, cartea aproape uitată a lui Petre Dulfu, *Isprăvile lui Păcală*, Ion Creangă citit fără prejudecăți, *Țiganiada* lui Ion Budai-Deleanu, *Cartea cu Apolodor* a lui Gellu Naum, *Enciclopedia zmeilor* a lui Mircea Cărtărescu... Restul cărților vor veni de la sine, iar numărul lor tinde spre infinit.

L.F: Toată copilăria mea m-am întrebat ce e aia o Gheunoaie (ghionoaie) și cum nu exista Google când am crescut eu, nu am aflat niciodată. Deci, pentru copilul din mine, ce e aia o gheunoaie? Dar o Scorpie? Iar merele de aur erau domnești sau de Voinești?

F.B: Mare noroc că pe atunci nu exista Internetul! De-acolo am afla doar că gheunoaia/gheonoaia/ghionoaia poate fi ciocănitoare, codobatură***** sau femeie rea – explicații total contraproductive***** în lectura unui basm. Dar când cititorul se întreabă ce-o fi aia Gheunoaie sau Scorpie și nu primește un răspuns bătut în cuie, în mod automat intră în joc imaginația, care le dă acestor ființe chipuri și însușiri mult mai spectaculoase – și vii – decât orice definiție de dicționar sau descriere științifică. Doar de aia sunt *imaginare* – să ni le imaginăm! Cam la fel e și cu merele...

L.F: Noi cu cine votăm? Dintre toți împărații și craii din carte, pe care să-l punem în fruntea țării?

F.B: Singurii împărați cu adevărat vrednici din carte sunt cei care renunță la tron. Iar restul, precum se vede, nu fac nicio scofală în fruntea țării. De aceea eu aș propune la conducere un cal. Nu pe Incitatus al lui Caligula, ci un cal ca cel al lui Harap Alb sau un Houyhnhnm dintre cei întâlniți de Gulliver în țara cailor raționali.

L.F: În basmul românesc, deși Cosânzenele și fetele de împărat nu sunt întru totul prezențe pasive (ba aruncă o perie, ba știu vreo slăbiciune de-a zmeului, ba le pun bețe în roate voinicilor), rolul lor se schimbă simțitor în *Și v-am spus povestea așa*. E nevoie de prezențe feminine mai puternice în basmul modern?

F.B: Tocmai pentru că era nevoie, în basmul modern, slavă Domnului, prezențele feminine puternice au început să-și facă loc. Un text exemplar în acest sens este *The Horse and His Boy* (*Calul și băiatul*), al cincilea volum din seria lui C. S. Lewis, *Cronicile din Narnia*. În basmul tradițional,

„fetele” sunt, cu puține excepții, cam vai de capul lor, în ciuda rangului și aspectului fizic. Tind să evolueze doar în plan secundar, cât să-i ridice eroului mingea la fileu. Deși basmul clasic lasă de multe ori să li se întrevadă calitățile remarcabile, fetele nu sunt lăsate să-și exercite plener***** aceste calități. Am încercat în cartea mea să le emancipez, cât de cât. Dacă le-aș fi dat și drept de vot, sunt sigur că am fi avut în basme cai-împărați.

L.F: Spuneți-ne trei lecții pe care copiii le pot lua acasă din carte, în afară de să nu vorbești cu străinii, să nu încalci proprietatea privată și să ai grijă cu cine te însoțești, că o să-ți spun cine ești?

F.B: Să nu faci abuz de somnoroasă***** , să protejezi animalele mici, să citești.

Laura Frunză, *Și v-am spus povestea așa* - Interviu cu Florin Bican

(<https://www.editura-arthur.ro/info/blogitem/si-v-am-spus-povestea-asa-interviu-cu-florin-bican>)

*omolog – care corespunde, care se află în corespondență

**a racorda – a stabili un contact

***a diseca - fig. a analiza ceva în mod minuțios pentru a scoate în evidență caracteristici sau aspecte ascunse, necunoscute

****conex – care se găsește în legătură cu ceva

*****codobatură - pasăre migratoare mică, cenușie, cu coada lungă, în veșnică mișcare, care trăiește pe lângă ape

*****contraproductiv – primejdios

*****plenar – complet

*****somnoroasă - plantă cu flori albe, cu frunzele și fructele acoperite cu peri aspri

)

A.

1. Transcrie, din textul 1, două cuvinte din câmpul semantic al *gradelor de rudenie*.

2 puncte

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

2 puncte

Povestea lui Doru este tradusă pentru părinți de către:

- a) căluțul lui Doru.
- b) Harap Alb.
- c) Roșcată.
- d) turturică.

Răspunsul corect: ☐.

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

După lectura cărții lui Florin Bican, cititorii (re)descoperă:

- a) basmul nostru cel de toate zilele.
- b) merele de aur.
- c) o Scorpie.
- d) slăbiciunile zmeului.

Răspunsul corect: ☐.

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

2 puncte

Cartea din literatura română în care se pune accent pe emanciparea „fetelor” este scrisă de către:

- a) Florin Bican.
- b) Ion Budai-Deleanu;
- c) Ion Creangă
- d) Ovidiu Bîrlea;

Răspunsul corect: ☐ .

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili corectitudinea sau incorectitudinea acestuia, bazându-te pe informațiile din cele două texte.

6 puncte

Enunțul	Corect	Incorrect
Sărbătoarea se numea „Paștele Cailor”, întrucât anul acesta venise rândul poveștilor cu cai năzdrăvani.		
Doru stă pe un tron, care este înconjurat de cei care își duc viața în povești.		
Când Harap Alb fluieră haiducește, din înaltul cerului coboară ca săgeata o turturică.		
Caii năzdrăvani nu povesteau pe rând și foarte coerent.		
Cartea lui Florin Bican îi îndeamnă/învață pe cititori „să locuiască în poveste”.		
Lecțiile pe care copiii le pot lua acasă din cartea recomandată sunt doar: să nu faci abuz de somnoroasă, să protejezi animalele mici, să citești.		

6. Precizează, în două – trei enunțuri, o trăsătură morală a păsării, identificată în fragmentul de mai jos, și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență:

„Prinzând de veste că nu înțeleg o iotă, roșcata frumoasă care îl însoțea pe Harap Alb fluieră haiducește și, din înaltul cerului, coborî ca săgeata o turturică. Roșcata și pasărea ciripiră câteva clipe una la alta, după care turturica se lăsă între părinții lui Doru și, așezându-se pe umărul tatei, zise:

– Povestea poate fi ascultată și în traducere simultană. Cu îngăduința voastră, vă voi fi tălmăci.”

6 puncte

7. Prezintă, în 30 – 70 de cuvinte, o temă comună celor două texte date, valorificând câte un element de conținut.

6 puncte

8. Crezi că este important ca un autor „să-și îndemne/învețe cititorii să disece tot ce citesc, să pătrundă în spațiul de dincolo de cuvinte, adică «să locuiască în poveste»”? Motivează-ți răspunsul, în 50 – 100 de cuvinte, valorificând textul 1. **6 puncte**

9. Asociază fragmentul *Și v-am spus povestea așa. Aventurile cailor năzdrăvani rememorate de ei înșiși*, de Florin Bican cu un alt text literar studiat la clasă sau citit ca lectură suplimentară, prezentând, în 50 – 100 de cuvinte, o valoare culturală comună, prin referire la câte o secvență relevantă din fiecare text. **6 puncte**

B.

1. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Sunt despărțite corect ambele cuvinte din seria:

- a) re-flex, re-spec-tul.
- b) ref-lex, re-spec-tul.
- c) re-flex, res-pec-tul.
- d) ref-lex, res-pec-tul.

2 puncte

Răspunsul corect: .

2. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Seria care conține doar cuvinte derivate este:

- a) „cititorul”, „turturică”.
- b) „haiducește”, „primește”.
- c) „nicio”, „niciodată”.
- d) „renăscuți”, „renunță”.

2 puncte

Răspunsul corect: .

3. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Expresia „a auzi câinii din Giurgiu” poate fi sinonimă cu:

- a) a o întoarce ca la Ploiești;
- b) a nimerit orbul Brăila;
- c) azi aici, mâine-n Focșani;
- d) a vedea stele verzi.

2 puncte

Răspunsul corect: .

4. Scrie în casetă litera corespunzătoare răspunsului corect.

Cuvintele obținute prin conversiune (schimbarea valorii morfologice) din fragmentul: „[...] când Doru [...] începu să vorbească în limba aceea ciudată cu glas limpede și răsunător, [...] părinții își ațintiră privirile asupra lui și urechile asupra ciocului păsării, din care traducerea picura impecabil.” sunt:

- a) aceea, impecabil;
- b) ciudată, asupra;
- c) limpede, răsunător;
- d) lui, care.

2 puncte

Răspunsul corect: ☐ .

5. Precizează funcția sintactică a verbului subliniat din fragmentul: „Povesteau pe rând și foarte coerent. Printre superputerile cailor năzdrăvani ar trebui socotită și capacitatea de a-și respecta interlocutorul.”. Alcătuiește două enunțuri în care același verb (la modul infinitiv) să aibă mai întâi funcție sintactică de complement direct, apoi de subiect.

6 puncte

6. Rescrie construcția incidentă din fragmentul: „L.F: **În basmul românesc, deși Cosânzenele și fetele de împărat nu sunt întru totul prezențe pasive (ba aruncă o perie, ba știu vreo slăbiciune de-a zmeului, ba le pun bețe în roate voinicilor), rolul lor se schimbă simțitor în Și v-am spus povestea așa.**”. Precizează din câte propoziții este alcătuită construcția incidentă și ce tip de raport se stabilește între propoziții.

6 puncte

7. Scrie o frază despre povești alcătuită din două propoziții diferite. Precizează felul propozițiilor și raportul care se stabilește între acestea. **6 puncte**

8. Rescrie enunțul, corectând greșelile de orice natură: *Aceasta este o poveste care auzi-tu-o-am și care le-a reînnoit și lor viața semn că mama și tata pot devenii ori când personaj de poveste.* **6 puncte**

SUBIECTUL AL II-LEA

20 de puncte

Scrie, în minimum 150 de cuvinte, un text narativ în care să îți imaginezi o întâlnire cu caini năzdrăvani la o lansare a unei cărți. În text, vei insera o secvență descriptivă și una dialogată.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:

- conținutul compunerii – 12 puncte
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudinea gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

A large rectangular area with rounded corners, outlined in blue, containing 30 horizontal black lines for writing. The lines are evenly spaced and cover the majority of the page area below the header and above the footer.

A large rectangular area with rounded corners, outlined in blue, containing numerous horizontal lines for writing. The lines are evenly spaced and cover the majority of the page area below the header and above the footer.